

АКАДЕМІЧНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО МОЛОДИХ ВЧЕНИХ В УМОВАХ ПАНДЕМІЧНИХ ВИКЛИКІВ

Концепт академічного підприємництва виник та почав активно розвиватися в провідних університетах світу наприкінці минулого століття. Цьому сприяло ряд сучасних факторів та нових викликів, які з'являлися у зв'язку з глобалізацією, розвитком інноваційних технологій, трансформацією соціально-трудова відносин. Саме домінування підприємництва зумовило трансформацію місця та ролі вищої школи в сучасному суспільстві. Зміни пов'язані з еволюцією форм і методів продукування та передачі знань сприяли переходу університетів від осередків освіти через науково-дослідницькі університети до підприємницьких університетів. В Україні ці процеси не розвивалися не так швидко і якісно як в західних країнах, проте підходи до цих питань в плані взаємодії науки, освіти та бізнесу вже змінилися і очікуються позитивні результати у найближчому майбутньому.

Проблема генерування, використання та поширення знань на європейському ринку в XXI ст. набуває особливого значення. З одного боку, співпраця науковців, а також міжнародне поширення результатів наукових досліджень у глобальному масштабі є підставою розвитку сучасної науки. Особливо важливим є міжнародний обіг наукової інформації. Це система публікацій, конференцій, з'їздів, міжнародного обміну вченими, що за останнє десятиріччя значно зміцнена розбудовою комп'ютерних мереж. Комп'ютерні мережі, як спеціалізовані, так і загальнодоступні, полегшують обмін інформацією, прискорюють її пересилання, а також активізують безпосереднє налагодження контактів між науковцями [1, с. 272].

Сьогодні окреслений курс на активізацію академічного підприємництва в Європі знаходить все більшу підтримку регіональних органів влади в межах

економічної політики та громадських організацій. Йдеться про сотні програм та різноманітних ініціатив на різних рівнях (міжнародному, державному, регіональному і місцевому) управління економічним розвитком [2].

Питання академічного підприємництва є важливими для сучасної української освіти. Хоча, на перший погляд, ця проблематика не з'являється в політичному порядку денному та не є гарячою темою публічних наукових і соціальних дискусій. Проте, саме академічне підприємництво є способом передачі знань і технологій від наукової та освітньої сфер до приватного бізнесу, що, у свою чергу, сприяє підвищенню інноваційності та конкурентоспроможності економіки, особливо в секторі малих і середніх підприємств. Однією із основних проблем соціально-економічного розвитку України є те, що технологічні стандарти приватного сектору економіки, у середньому, значно відстають від світового рівня. Це особливо характерно для сектору малих і середніх підприємств [3].

Настання 2021 року слід розглядати початком нової «віхи» в історії суспільств, принаймні першої половини XXI століття. Саме у цей час спочатку в Китаї, а згодом у всьому світі соціум зіткнувся з пандемією COVID-19. Прийнято вважати, що людина одночасно перебуває у чотирьох світах — природи, техніки, економіки та її інститутів і світі самих людей. З настанням планетарного лиха, про яке йдеться, усі чотири світи, у яких перебуває людина, набули кардинальних змін [4].

В період пандемії коронавірусу значний вплив на академічне підприємництво (як і на інші складові елементи освітньо-наукової сфери) здійснюють цифрові технології, які виражаються в українській в науковій та освітній практиках в наступному:

1) платформізації, яка відображає процес проникнення цифрових платформ – перепрограмованих цифрових інфраструктур, що формують і полегшують взаємодію між користувачами і постачальниками послуг;

2) датифікації, під якою розуміється процес кількісної оцінки і монетизації академічного підприємництва за допомогою цифрової інформації;

3) алгоритмічному управлінню, що висуває перший план ідею про те, що цифрові технології конструюють сучасне соціальне середовище.

Цифрова реальність з однієї сторони, може знижувати негативний вплив відстані та національних кордонів в науковій та освітній сферах, економити час, підвищувати культурний і освітній рівень, але, з іншої сторони породжує нові форми залежності. Після 2020 року цифрові технології в академічному підприємстві стали не просто перевагою, а необхідністю (це стосується усієї науково-освітньої сфери, і не лише її).

Реалізація наукових проєктів також значною мірою почали залежати від використання та розвитку сучасних інформаційних технологій. Як приклад, можна навести їх вплив на наш проєкт «Реалізація потенціалу молодих вчених в інтеграції науки, освіти, бізнесу», який реалізуються молодими вченими кафедри соціоекономіки та управління персоналом, кафедри бізнес-економіки та підприємництва КНЕУ ім. В. Гетьмана, а також учасниками з інших ЗВО та інститутів. В умовах пандемічних викликів були внесені деякі зміни в план реалізації даного проєкту, зокрема:

- робочі наради учасників проєкту було перенесено в онлайн середовище з використанням технологій Zoom та Meet;

- протягом 2020-2021 років було організовано проведено ряд онлайн-заходів, зокрема дві фокус групи з молодими вченими України (фокус група в місті Чернігові та фокус група в місті Одеса), круглий стіл «Професійні пріоритети та життєві цінності молодих вчених в Україні» та інші заходи.

Таким чином, пандемія коронавірусу вплинула на академічне підприємство, інноваційні технології та світ в цілому з однієї сторони негативно (зменшення соціальних контактів оффлайн, практична їх відсутність у періоди загострення пандемії), а з іншої сторони позитивно (спряла розвитку та вдосконаленні сучасних технологій). Трансформація академічного підприємства в Україні потребує чимало ресурсів та зусиль, проте в сукупності з тим наявним потенціалом, який мають українські молоді вчені та заклади вищої освіти в цілому це може мати позитивний поступ вже

у найближчому майбутньому. Для цього потрібно об'єднати зусилля багатьох учасників, установ та організацій в єдину потужну та дієву мережу. Ця мережа повинна включати: талановитих і мотивованих українських дослідників, що прагнуть донести свої винаходи до ринку; амбітних молодих українських підприємців; експертів з інтелектуальної власності в Україні; бізнес-консультантів; приватних підприємців; українських та зарубіжних інвесторів; послуги та обладнання; доступ до фінансування з українських і міжнародних фондів, до кращих міжнародних практик та багато іншого.

Список використаних джерел

1. Кирилюк В.В., Колядич О.І., Рябоконт І.О. Академічне підприємництво молодих вчених України в сучасних умовах. Трансформація менеджменту бізнес-організацій: сучасні тренди та виклики: монографія / за заг. наук.ред. Сагайдака М.П., Соболевої Т.О. Київ, 2021. С.272-287
2. Чухрай Н. І. Академічне підприємництво за кордоном та в Україні. URL:http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/12705/1/068_Akadem%D1%96chne%20p%D1%96dpri%D1%94m_448_458_714.pdf
3. Кнут А., Красовська О. Академічне підприємництво в Україні. URL:<https://fnst.org/sites/default/files/uploads/2016/08/08/aeinukraineukr4web.pdf>
4. Kolot, A., Kozmenko, S., Herasymenko, O. Development of a Decent Work Institute as a Social Quality Imperative: Lessons for Ukraine. URL:<https://ir.kneu.edu.ua:443/handle/2010/36528>